

Сістэма адукацыі Мазырскага раёна дае маладому пакаленню шырокія магчымасці для рэалізацыі інтэлектуальных, фізічных запатрабаванняў і творчых здольнасцей. Для гэтага ў горадзе і раёне ёсць 46 дашкольных устаноў, у тым ліку Цэнтр развіцця дзіцяці, 2 навучальна-педагагічных комплексы “дзіцячы садок – пачатковая школа”, 7 базавых і 25 сярэдніх школ, гімназія, санаторная школа, 2 навучальна-вытворчых камбіната, вячэрняя школа.

Больш за 70 гадоў рыхтуе кадры для ўсіх тыпаў навучальных устаноў нашай краіны Мазырскі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя І. Шамякіна. Да гэтага трэба дадаць 3 каледжы, 2 ліцэі, 4 прафесійна-тэхнічных вучылішча, філіялы Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтва і Гомельскага дзяржаўнага вучылішча алімпійскага рэзерву.

Арганізатарамі і каардынатарамі фізкультурна-аздараўленчай і спартыўна-масавай работы сярод навучэнцаў і педагогаў раёна выступаюць дзіцяча-юнацкая спартыўная школа і дзіцяча-юнацкі клуб фізічнай падрыхтоўкі.

Установы пазашкольнай адукацыі прадстаўлены дамамі дзіцячай творчасці Мазырскага раёна і Мазыра, цэнтрам турызму і краязнаўства дзяцей і моладзі, станцыямі тэхнічнай творчасці і юных натуралістаў, клубам юных пажарных.

Славутыя культурныя традыцыі нашых продкаў падтрымліваюць і памнажаюць 98 устаноў культуры, 72 з якіх знаходзіцца ў сельскай мясцовасці. 41 клубная ўстанова, аб'яднаны краязнаўчы музей, раённая цэнтралізаваная бібліятэчная сістэма, 8 дзіцячых школ мастацтваў, драматычны тэатр імя І. Мележа – вось тыя, хто ствараюць мастацкую творчасць, адраджаюць і захоўваюць культурныя традыцыі палескай зямлі, праводзяць фестывалі, святы і конкурсы, арганізуюць бібліятэчнае і музычнае абслугоўванне насельніцтва, захоўваюць гістарычную памяць нашага народа.

На тэрыторыі горада і раёна налічваецца 162 помнікі і памятных месца. 39 гістарычных і архітэктурных помнікаў нашага рэгіёна занесены ў Дзяржаўны спіс гісторыка-культурных каштоўнасцей Рэспублікі Беларусь.

Славяць наш Мазырскі край не толькі на Беларусі, але і далёка за яе межамі народныя ансамблі народнай музыкі “Радуніца” і “Явар”, народны ансамбль гарманістаў “Мазырскія гармонікі”, узоная студыя цыркавага мастацтва “Арэна” і многія іншыя. Гэту прыемную карціну дапаўняюць творчыя калектывы ведамасных устаноў і ў першую чаргу Палаца культуры ААТ “МНПЗ”: “Сваякі”, “Залаты ўзрост”, “Алексіс”, “Жівіца”. Гледачоў шмат краін захапляла мастацтва юных артыстаў дзіцяча-юнацкага ансамбля народнага эстраднага танца і песні “Палеская зорачка”.

На сцэне драматычнага тэатра імя І. Мележа штогод ажыццяўляецца 5-6 прэм’ер, праходзяць сталыя гастролі ў раёны Гомельскай вобласці, дзе мазырскіх артыстаў заўсёды прымаюць цёпла і сардэчна.

«Моладзь. Навука. Інавацыі». Менавіта пад такім дэвізам прайшлі ў бягучым годзе ўрачыстыя мерапрыемствы, прысвечаныя Дню беларускай навукі, які адзначаецца 25 студзеня. І гэта не выпадкова, паколькі 2015 год указам Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь аб’яўлены Годам моладзі.

Моладзі ў нашай краіне традыцыйна надаецца асабліва ўвага, а пытанні выяўлення і падтрымкі маладых талентаў пастаянна знаходзяцца пад пільным кантролем Кіраўніка дзяржавы. Рашэнне галоўнай задачы беларускай дзяржавы - пабудова моцнай нацыянальнай эканомікі і сучаснага грамадзянскага грамадства - немагчыма без наяўнасці магутнага навукова-тэхнічнага патэнцыялу, аснову якога складаюць у тым ліку і дасягненні моладзевай навукі. Менавіта моладзь часта прапануе самыя адважныя навуковыя ідэі, уяўныя часам фантазіяй, а затым на здзіўленне скептыкаў бліскуча іх рэалізоўвае. Варта сказаць, што штогод больш за трэць беларускіх студэнтаў ўдзельнічае ў розных навукова-даследчых праектах.

У рэспубліцы створана сістэма, стымулюючая прыцягненне ў навуку таленавітай моладзі. Сфарміраваны спецыяльныя фонды, што выдзяляюцца гранты, стыпендыі, прэміі, ажыццяўляюцца іншыя формы падтрымкі ўсіх, хто праявіў сябе, змог дасягнуць высокіх вынікаў. А галоўнае, моладзі сэння не трэба «шукаць шчасця» далека ад дома - у сталіцы ці за мяжой. Кожны можа

рэалізаваць свае здольнасці там, дзе яму камфортна. Ініцыятыўных і мэтанакіраваных маладых людзей заўважаць і дапамогуць самоопределицца усюды і на любым узроўні.

Пацвярджэннем сказанага можа служыць шлях станаўлення таленавітых выпускнікоў мазырскага вуну, якія знайшлі падтрымку ў родных сценах і сэння з'яўляюцца прызнанымі навукоўцамі і паспяховымі кіраўнікамі. У першую чаргу, вядома, варта назваць выпускнікоў вуну - навукоўцаў з сусветным імем, дактароў навук, прафесараў Г. В. Кулака, В. З. Савенка, Ст. Ст. Шура, а таксама маладых ініцыятыўных кіраўнікоў, кандыдатаў навук, дацэнтаў - прарэктара па вучэбнай рабоце С. Н.Шура, дэканаў факультэтаў В. А. Васюту, І. Н. Кавальчук, П. Г. Кошман, Б. А. Крука, Ст. М.Наўніка, Т. Ст. Палиеву, начальніка навукова-даследчага сектара Э. Е. Грачанікава, загадчыка аспірантурай А. Ст. Юденкову і іншых.

Студэнцкая моладзь з'яўляецца галоўным рэзервам навукова-інавацыйнай сферы любой вуну. У мазырскім універсітэце пытаннях падрыхтоўкі навуковых работнікаў вышэйшай кваліфікацыі надаецца асабліва ўвага, створаны максімальныя ўмовы для эфектыўнага навуковага творчасці. Маюцца і важкія вынікі. У 2014 годзе выпускнікамі аспірантуры абаронена 5 дысертацый на суісканне вучонай ступені кандыдата навук. Высокі ўзровень навуковых даследаванняў студэнтаў і маладых навукоўцаў універсітэта штогод пацвярджаецца стыпендыямі спецыяльнага фонду Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь, грантамі Міністэрства адукацыі, Беларускага рэспубліканскага фонду фундаментальных даследаванняў, а таксама дыпламамі пераможцаў алімпіяд і конкурсаў рознага ўзроўню.

Літаратура:

1. Барсук, А. Я. Да гісторыі Мазырскай Рымска-каталіцкай парафіі ў канцы XIX – пачатку XX стст. / А. Я. Барсук // Слово. Текст. Социум : сборник научных трудов / Министерство образования Республики Беларусь, Учреждение образования “Мозырский государственный педагогический университет имени И. П. Шамякина” ; [редколлегия: Л. В. Исмаилова (ответственный редактор) и др.]. — Мозырь : МГПУ им. И. П. Шамякина, 2014. — С. 253—257.
2. Барсук, Е. Е. К истории костела на Мозырщине в конце XVIII–XIX вв. на основе биографических данных католического духовенства / Е. Е. Барсук, Т. Ф. Галюк // Мозырщина: люди, события, время : материалы Международной научно-практической конференции, Мозырь, 23–24 мая 2014 г. / Министерство образования Республики Беларусь, Учреждение образования “Мозырский государственный педагогический университет имени И. П. Шамякина” ; [редколлегия: Т. Н. Сыманович (ответственный редактор) и др.]. — Мозырь, 2014. — С. 237—240.
3. Дашкевіч, Г. М. Мазырская актрыса Зінаіда Нагорная / Г. М. Дашкевіч // Мозырщина: люди, события, время : материалы Международной научно-практической конференции, Мозырь, 23–24 мая 2014 г. / Министерство образования Республики Беларусь, Учреждение образования “Мозырский государственный педагогический университет имени И. П. Шамякина” ; [редколлегия: Т. Н. Сыманович (ответственный редактор) и др.]. — Мозырь, 2014. — С. 23—27.
4. Дмитриева, Е. В. Санкт-Петербург : пособие по истории города с заданиями и текстами / Е. В. Дмитриева. — 7-е изд. — Санкт-Петербург : Учитель и ученик : Корона пресс, 2003. — 234 с.
5. Живописная Россия. Отечество наше в его земельном, историческом, племенном, экономическом и бытовом значении : Литовское и Белорусское Полесье : репринтное воспроизведение изд. 1882 г. — Мінск : Белорусская Энциклопедия, 1994.
6. Зинчук, А. С. Правовое положение православной церкви в Мозырском уезде XVI–серед. XVII века / А. С. Зинчук // Мозырщина: люди, события, время : материалы Международной научно-практической

конференции, Мозырь, 23–24 мая 2014 г. / Министерство образования Республики Беларусь, Учреждение образования “Мозырский государственный педагогический университет имени И. П. Шамякина” ; [редколлегия: Т. Н. Сыманович (ответственный редактор) и др.]. — Мозырь, 2014. — С. 247—250.

7. Кабашнікаў, К. П. Аўтэнтычны фальклор Мазырска-Прыпяцкага Палесся: сучасны стан, шляхі захавання і перспектывы развіцця / К. П. Кабашнікаў // Проблемы региональных исследований: задачи и перспективы : материалы научно-практической конференции по результатам выполнения региональной программы "Полесье — 2005", Мозырь, 26 сент. 2006 г. / Белорусский республиканский фонд фундаментальных исследований, Мозырский городской исполнительный комитет, Гомельский государственный университет им. Ф. Скорины, Мозырский государственный педагогический университет имени И. П. Шамякина. — Мозырь, 2006. — С. 43–47.

8. Калбасіна, І. М. Прусаўская царква на Мазыршчыне ў XIX– пачатку XX стст. / І. М. Калбасіна // Мозырщина: люди, события, время : материалы Международной научно-практической конференции, Мозырь, 23–24 мая 2014 г. / Министерство образования Республики Беларусь, Учреждение образования “Мозырский государственный педагогический университет имени И. П. Шамякина” ; [редколлегия: Т. Н. Сыманович (ответственный редактор) и др.]. — Мозырь, 2014. — С. 251—254.

9. Кошман, М. Г. Теоретическая модель комплексно-целевой программы развития туристско-рекреационной деятельности в г. Мозыре / М. Г. Кошман, С. М. Блоцкий, В. А. Горовой // Теоретико-методические аспекты физической культуры, спорта и туризма : сборник научных трудов преподавателей факультета физической культуры / редколлегия: А. Г. Фурманов (ответственный редактор) [и др.]. — Мозырь : УО МГПУ им. И. П. Шамякина, 2011. — С. 67—72.

10. Крукоўскі, А. Горад Мазырь і яго наваколле // Наш край. — 1927. — № 3. — С. 17—26.

11. Курьян, З. С. Из истории Мозырской Никольской церкви XIX века / З. С. Курьян // Музей і традыцыйная культура Беларусі : матэрыялы II навукова-практычнай канферэнцыі, 30—31 мая 2012 г., [г. Мазырь] / рэдкал. : С. В. Разанаў (галюны рэдактар) [і інш.]. — Мазырь : Калор, 2012. — С. 12—16.

12. Курьян, З. С. Исследователи XIX века И. Эремич и В. Маракуев о нравственности жителей Мозырского Полесья / З. С. Курьян // Беларусь і суседзі: шляхі фарміравання дзяржаўнасці, міжнацыянальныя і міждзяржаўныя адносіны : зборнік навуковых артыкулаў / рэдкалегія: Р. Р. Ладзько (гал.рэд.) [і інш.]. — Гомель : ГДУ імя Ф. Скарыны, 2012. — С. 92—97.

13. Мазырь. 850 год : ут. / пад агульнай рэдакцыяй І. Ф. Штэйнера. — Гомель : Сож, 2005. — Т. 1 : Мазырь: гісторыя і сучаснасць / [Ю. У. Каласоўскі, А. Я. Барсук, С. А. Гайко, З. С. Кур'ян, С. В. Целяпень, К. Д. Маёрава, Т. А. Нікіціна, У. У. Гімбут, С. А. Напрэенка, А. Р. Бобр, І. М. Калбасіна] ; Мазырскі гарадскі выканаўчы камітэт, Установа адукацыі "Мазырскі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт". — 351 с.

14. Мазырь. 850 год : ут. / пад агульнай рэдакцыяй І. Ф. Штэйнера. — Гомель : Сож, 2005. — Т. 2 : Мазырь літаратурны / [І. Ф. Штэйнер, І. А. Бароўская, А. В. Ваньковіч, П. Р. Кошман, Д. Л. Мамачкін, А. М. Мельнікава, С. І. Ханеня] ; Мазырскі гарадскі выканаўчы камітэт, Установа адукацыі "Гомельскі дзяржаўны ўніверсітэт імя Францыска Скарыны". — 214 с.

15. Мазырь. 850 год : ут. / пад агульнай рэдакцыяй І. Ф. Штэйнера. — Гомель : Сож, 2005. — Т. 3 : Спрадвечнай мудрасці скарбонка: сучасны стан традыцыйнай культуры г. Мазыра / [В. С. Новак, Л. В. Мегомельўінальнікава, С. А. Вяргеенка, А. В. Кучарава, А. А. Кастрыца, Н. М. Канопліч, Т. М. Дубяк, В. М. Марозава] ; Мазырскі гарадскі выканаўчы камітэт, Установа адукацыі "Гомельскі дзяржаўны ўніверсітэт імя Францыска Скарыны". — 295 с.

16. Мазыршчына: людзі, падзеі, час : матэрыялы II Рэспубліканскай навукова-практычнай канферэнцыі, Мазырь, 25—26 маяг. / Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь, Установа адукацыі "Мазырскі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя І. П. Шамякіна" ; рэдкал.: В. С. Болбас [і інш.]. — Мазырь, 2012. — 232 с.

17. Мельнікаў, А. А. Кірыл, епіскап Тураўскі. Жыццё. Спадчына. Светапогляд / А. А. Мельнікаў ; Акадэмія наук Беларусі, Інстытут літаратуры імя Янкі Купалы. — Мінск : Беларуская навука, 1997. — 459 с.
18. Мозырь. Город, который мы любим = Мазыр. Горад, які мы любім = Mozyr. City that we love : фотоальбом / авторы-составители А. Г. Бобр, С. М. Плыткевич. — Минск : РИФТУР, 2009. — 141 с. : ил.
19. Рассадзін, С. Я. Гербы і сцягі гарадоў і раёнаў Беларусі / С. Я. Рассадзін, А. М. Міхальчанка. — Мінск : Беларусь, 2005. — 127 с.
20. Рогалеў, А. Ф. Ля вытокаў назвы Мазыр / А. Ф. Рогалеў // Сцежкі ў даўніну : Геаграфічныя назвы Беларускага Палесся / А. Ф. Рогалеў. — Мінск : Польша, 1992. — С. 32—36.
21. Сымановіч, Т. Н. Развитие системы образования на Мозырщине в 1945—1965 гг. / Т. Н. Сымановіч // Слово. Текст. Социум : сборник научных трудов преподавателей филологического факультета / Учреждение образования "Мозырский государственный педагогический университет имени И. П. Шамякина" ; редкол.: Исмаилова Л. В. (отв. ред.) [и др.]. — Мозырь, 2011. — С. 221—226.
22. Трубачоў, А. Не ад белай адзежы і светлых вачэй : Погляд на этнагенез беларусаў / Алесь Трубачоў // Беларуская мінуўшчына. — 1993. — № 1. — С. 8.
23. Шур, В. В. Мазыршчына — край герояў, вядомых людзей / В. В. Шур // Мазыршчына: людзі, падзеі, час : матэрыялы Рэспубліканскай навукова-практычнай канферэнцыі, Мазыр, 25—26 мая 2012 г. / Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь, Установа адукацыі "Мазырскі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя І. П. Шамякіна" ; [рэдкал.: В. С. Болбас, І. М. Кралевіч, Л. В. Ісмаілава, Т. М. Сымановіч, А. Я. Барсуک, І. М. Калбасіна, З. С. Кур'ян, І. Л. Чарнейка]. — Мазыр, 2012. — С. 62 —69.
24. Шур, В. В. Пра змены ў сістэме аіконімаў Мазырскага Палесся / В. В. Шур // Слово. Текст. Социум : сборник научных трудов преподавателей филологического факультета / Учреждение образования "Мозырский государственный педагогический университет имени И. П. Шамякина" ; редкол.: Исмаилова Л. В. (отв. ред.) [и др.]. — Мозырь, 2011. — С. 148—154.
25. Шур, В. В. Роля і задачы музеяў Мазыршчыны ў фарміраванні патрыятызму / В. В. Шур // Музей і традыцыйная культура Беларусі : матэрыялы II навукова-практычнай канферэнцыі, 30—31 мая 2012 г., [г. Мазыр] / рэдкал. : С. В. Разанаў (галоўны рэдактар) [і інш.]. — Мазыр : Калор, 2012. — С. 12—16.